

Els monestirs del comtat de Besalú, nexa medieval amb la Provença

Els monestirs del comtat de Besalú, nexa medieval amb la Provença

El comte Bernat II de Besalú entre el 1070 i el 1079 va ajuntar la major part dels monestirs benedictins del seu domini a l'abadia de Sant Víctor de Marsella. Eren els monestirs de Santa Maria de Ripoll, el de Sant Esteve de Banyoles i el de Sant Pere de Besalú. Més tard s'hi van ajuntar el monestirs de Sant Joan de les Abadesses i Sant Joan les Fonts (1113). D'aquesta manera, els comtes de Besalú van estrenyer més els nus lingüístic i cultural que des d'abans de la romanització ajuntava el nord de Girona amb els territoris del migdia francès. Un exemple conegut dels lligams anteriors va ser l'estada de Gerbert d'Aurillac (Auvernia) al monestir de Ripoll. Gerbert es va convertir en el Sant Pare Silvestre II.

En aquell segle XI, l'Abadia de Sant Víctor de Marsella centrava el catolicisme al sud de França i en gran part dels territoris del comtat de Barcelona i més tard de la corona d'Aragó. Els abats de Sant Víctor de Marsella van nomenar els priors i els monjos dels monestirs dels territoris de l'antic comtat de Besalú. Així, els abats marsellesos de Ripoll van ser Gilbert (1070), Bernat (1070-1102), Benet (1102), Gaufred (1111), Gaulcem (1112-1120), Elies (1120-1125) i Pere Ramon (1125-1135). Els abats de Marsella feien l'elecció en base als orígens aristocràtics dels escollits, els quals en la seva major part provenien de la Provença i el Llenguadoc. El mateix passava amb els priors i els monjos.

Durant 344 anys, els abats de Marsella van nomenar 27 priors del monestir de Sant Joan les Fonts i no s'han quantificat els monjos. En la seva obra, Francesc Caula precisa l'origen d'alguns priors i monjos. A l'article "Un inventari de del segle XV" (Recull d'articles i treballs. Amics de Sant Joan les Fonts, 1984. P,107), fa referència a un monjo. Exposa: "Foren testimonis: el discret Jaume Roca, capellà; Pere Maurini, prevere establert al priorat; i Pere Poch, del lloc de Gams o Gamsi, diòcesi de Nimes del reialme de França". Nimes també està situada dins dels límits de la Provença.

En el treball "Un monje feudal" (Recull d'articles i treballs volum III. Amics de Sant Joan les Fonts, 1984. P,87) fa referència a Bertran de Tremato, monjo natural de Sant Germà de Calberta, diòcesi de Mimatén (Mende), departament del Lòzere (Languedoc Rousillon). A la pàgina 90, surt Guillem de Tremato (germà de Bernard). Guillem va arribar a Sant Joan provinent del Monestir de Sant Egidi de la diòcesi de Nimes. Ubica la presència dels germans Tremato entre el 1375 i el 1383. En el llistat dels noms dels priors de l'historiador hi ha molts noms que recorden un origen provençal o occità. Per exemple, Huguet de Vimeneto (1305-1315) i Joan de Montuello (1325-1333).

Els priors i monjos que els abats de Marsella destinaven a Ripoll, Banyoles o Sant Joan les Fons parlaven el provençal que és un dialecte de l'occità. En aquell 1079, l'occità i el català formaven part d'una mateixa comunitat lingüística. És a dir, el català i l'occità formaven part d'una mateixa família, però eren diferents. Una agrupació molt més propera que les llengües francesa i castellana, envers el català actual. Això no obstant el català no era un dialecte de l'occità. Per fer-nos una idea de la proximitat entre el català medieval i l'occità podem posar com exemple la poesia trobadoresca del segle XII. Els recitals de poesia en occità agradaven els catalans perquè els comprenien. Els propis trobadors catalans escrivien en occità: Ramon Vidal de Besalú o Guillem de Berguedà. Per fer una idea, es pot comparar un català del segle XII que escolta poesia en occità, amb un català del segle XXI que escolta Tomeu Penya.

En un document llatí de Montpeller, datat al 1169, Catalunya és vista com una prolongació provençal: "omnes provincialium partes Massilia usque Barchinonam". La Unió entre els territoris occitans es va desfer al 1213 quan

el rei d'Aragó i els comtes occitans van perdre la batalla de Muret, en el context d'una croada impulsada pel regne de França. A partir de llavors els reis d'Aragó van enfocar l'expansió territorial cap a Mallorca i València.

L'Abadia de Sant Víctor de Marsella va ser fundada el segle V per Saint Jean Cassien. Es va edificar prop de les tombes dels màrtirs de Marsella, entre els quals hi havia sant Víctor (303). L'abadia va agafar molta importància amb la instal·lació dels monjos benedictins (1005-1150). En aquest temps l'abadia es va vincular als vescomtes de Marsella i l'aristocràcia de la Provença que estava molt lligada amb els comtes i nobles catalans.

Font del document:

http://www.diaridegirona.cat/comarques/2012/08/12/abadia-sant-victor-marsella-vinculada-laristocracia/576584.html?utm_source=rss